

CPS^{rbc}/RWB^{bhg}

Ref.: RWB^{BHG}/ Advies nr. 25 (09 12 2008)

Advies nr. 25

betreffende een nieuw programma "Prigogine" dat ondernemingen in staat moet stellen een beroep te doen op een vorser om hun technologisch potentieel te versterken en doctoraatsstudenten de kans moet geven hun thesis in een industrieel milieu te realiseren.

Dit advies werd voorbereid door de Werkgroep "PhD students in industry" van de RWB^{BHG} onder het voorzitterschap van Floriane de Kerchove, bestuurster van Agoria-Brussel. Het werd aangenomen door de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tijdens de 36ste Plenaire Vergadering van 09 december 2008.

Woord vooraf

Overeenkomstig artikel 4 §1, al.2 van de Beschikking van 10 februari 2000 (M.B. 16.03.2000) betreffende de oprichting van de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest achtte bovengenoemde raad het nodig om tijdens zijn plenaire vergadering van 2 oktober 2007 een advies van initiatief te formuleren waarbij wordt voorgesteld steun te geven aan partnerschappen tussen de academische sector en het bedrijfsleven in het kader van doctoraatsthesisen.

Inleiding

Tijdens zijn 32ste Plenaire vergadering, en in het kader van zijn opdracht inzake het bedenken van nieuwe programma's, heeft de Raad voor het Wetenschapsbeleid van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (RWB^{BHG}) enkele programma's besproken die in andere van de Europese Unie bestaan, zoals het programma CIFRE in Frankrijk en het programma BRIDGE BUILDERS in Zweden. Deze programma's maken het mogelijk steun te verlenen aan doctoraatsthesisen die gedeeltelijk in een onderneming worden gerealiseerd. Na afloop van deze ideeënitwisseling werd beslist een werkgroep op te richten teneinde een advies van initiatief te formuleren dat in deze richting gaat.

Werkgroep

De werkgroep kon rekenen op de deelname van elf externe deskundigen van buiten de Raad voor het Wetenschapsbeleid die de industrie en de universiteiten vertegenwoordigden. Hij was samengesteld uit Mathias Cys (Agoria), Floriane de Kerchove (Agoria), Carole Dembour (Cabinet du Ministre B. Cerexhe), Christa De Permentier (VUB), Anouk Distelmans (UCL), Michèle Fontaine (UCL), Sonja Haesen (VUB), Yves Parmentier (UCL), Fabian Scuvie (essenscia), Luc Segers (ULB), Ralitzia Soultanova (ULB) en Paul Van Snick (secretaris van de RWB^{BHG}). De groep kwam bijeen op 13 maart 2008, 21 mei 2008, 12 juni 2008 en 30 oktober 2008. Tijdens een gezamenlijk debat op 21 mei 2008 werd hij bovendien vervoegd door twee deskundigen uit het Vlaams en Waals gewest, Karen Haegemans, Beleidsondersteuning en academisch beleid - Vlaamse overheid - Departement Economie, Wetenschap en Innovatie (EWI) evenals Raymond Monfort, Inspecteur général f.f.- Direction Générale des Technologies, de la Recherche et de l'Energie (DGTRE). Tijdens dit debat werd het Brussels project vergeleken met de First-programma's en met het toekomstige programma, het "Baekelandprogramma". Het ontwerp-advies werd door de werkgroep goedgekeurd tijdens de vergadering van de werkgroep op 30 oktober 2008.

Geraadpleegde documenten

Zweeds programma "Knowledge Foudation – Bridge builders"

Nota betreffende het Franse programma CIFRE (P. Van Snick)

- ✓ Engels programma CASE / Co-operative Awards in Science & Engineering
- ✓ Nederlands programma Cassimir
- ✓ Deens programma betreffende de industriële doctoraten
- ✓ Waalse programma's First D.E.I., First Entreprise & First Entreprise Docteur
- ✓ Europees programma Marie Curie "Industry – Academia partnerships & Pathways"

Inleiding

Tijdens de vergaderingen van de werkgroep (13 maart, 21 mei, 12 juni en 30 oktober 2008) werden Vlaamse, Waalse en buitenlandse maatregelen onder de loep genomen met het oog op de creatie van een gelijkaardig systeem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De werkgroep stelt voor om zich verder te baseren op de Vlaamse Baekelandtregeling, die zich momenteel in ontwerpfasen bevindt, en het Waalse First Enterprise, die op dit moment wordt herzien en door de Europese Commissie als *good practice* wordt beschouwd (*European Trend Chart on Innovation*). Beide initiatieven hebben tot doel een reële technologieoverdracht naar bedrijven te creëren en de samenwerking tussen de onderzoeks- en de bedrijfswereld te versterken. Tegelijkertijd worden ze ook administratief erg eenvoudig gehouden waardoor de drempel voor de bedrijven laag is om hiervan gebruik te maken. Tot slot is het de bedoeling de commercialisatiegraad van de onderzoeksresultaten te gaan verhogen.

In dit verband wordt dus tegemoet gekomen aan de conclusies van het Aho-rapport "Creëren van een innovatief Europa" en de aanbevelingen van de Europese Commissie om de mobiliteit van onderzoekers tussen de academische wereld en de industrie te bevorderen (*Mobility of Researchers between Academia and Industry – 12 practical recommendations*).

Prigogine

Het nieuwe Brusselse programma – **Prigogine** – brengt bedrijven, doctoraatsstudenten, onderzoekers, universiteiten en eventueel andere (kennis)instellingen samen rond een project.

Het ondersteuningsprogramma voorziet twee onderscheiden luiken:

1. Steun aan ondernemingen die een **onderzoeker** in dienst nemen om het technologisch potentieel te versterken – de onderzoeker realiseert een stage binnen een universiteit of onderzoekinstelling;
2. Steun aan ondernemingen of universiteiten die een **doctoraatsstudent** aanwerven om een industrieel doctoraat te realiseren – de doctoraatsstudent voert een industrieel doctoraat uit binnen een universiteit.

De werkgroep stelt voor om het nieuwe programma in te schrijven in de ordonnantie betreffende de aanmoediging en de financiering van het wetenschappelijk onderzoek en de technologische innovatie van 21 februari 2002. Parallel dienen de modaliteiten via een ministerieel besluit te worden uitgewerkt zodat het programma reeds operationeel kan zijn voor de inwerkingtreding van de gewijzigde ordonnantie.

Belangrijk hierbij is dat de procedure eenvoudig wordt gehouden en de afhandeling door het IWOIB snel kan worden gerealiseerd. Het volledige programma dient na 2 jaar te worden geëvalueerd.

1. Onderzoeker – IRISEARCH / Prigogine-programma

Begunstigde

Ondernemingen, groepen van ondernemingen of onderzoek en technologie centra, die gevestigd zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kunnen genieten van steun in het kader van dit nieuwe programma. De definities van de ordonnantie zijn van toepassing.

Procedure

De potentiële begunstigten kunnen tweemaal per jaar een project indienen in het kader van een **projectoproep** die de Minister, bevoegd voor Wetenschappelijk Onderzoek, zal uitschrijven. Micro-ondernemingen kunnen op elk moment van het jaar een project indienen.

Het **IWOIB** organiseert de beoordeling van de projectaanvragen. Een **begeleidingscomité**, samengesteld uit o.m. leden van de academische en de bedrijfswereld, stelt per ingediend dossier een advies op voor de Minister met het oog op de eventuele financiering ervan.

Prioriteit bij de toekenning van de steun gaat naar ondernemingen en groepen van ondernemingen, bij voorkeur in samenwerkingsverbanden met kennisinstellingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Indien niet met een Brusselse kennisinstelling zal gewerkt worden, dient dit gemotiveerd te worden (bv. geen kennis aanwezig binnen instellingen van het gewest). Een belangrijk aandachtspunt voor het begeleidingscomité is de tijd besteed in het bedrijf.

Overeenkomst

Een **bindende samenwerkingsovereenkomst** wordt afgesloten tussen de begunstigde(n), de Brusselse overheid, de universiteit of onderzoeksinstituut en de stagiair-onderzoeker. Deze overeenkomst definieert o.m. de aanwervingsmodaliteiten en de persoonlijke gegevens van de onderzoeker, de stage, de tijd die zal besteed worden in het bedrijf, de verplichtingen van de universiteit t.a.v. de stagiair en de exploitatie van de onderzoeksresultaten die toebehoren aan de ondernemingen. Hierin kunnen eveneens extra voorwaarden inzake toegang tot infrastructuur, respect van interne reglementen, vertrouwelijkheid, verzekeringen e.a. worden gespecificeerd. Bij het stopzetten van de activiteiten door de individuele onderzoeker wordt het ondersteuningsprogramma beëindigd.

De betrokken partijen engageren zich voor de volledige duur van het contract en zullen hiervoor voldoende tijd en middelen vrijmaken. Bij de indiening van het dossier zal een **intentieverklaring** tussen alle betrokken partijen worden ingediend, op basis waarvan het begeleidingscomité zijn standpunt zal bepalen. Deze intentieverklaring is de voorloper van de samenwerkingsovereenkomst en definieert zo goed als mogelijk alle aspecten van de samenwerking.

Modaliteiten

Het project moet ingebed zijn in de onderzoeks- en ontwikkelingsstrategie van het bedrijf, het moet een innovatiewaarde hebben en potentieel een commercieel perspectief bieden voor het bedrijf.

Een onderzoeker wordt door de begunstigde(n) aangeworven op basis van een voltijds contract van **min. 1 en max. 2 jaar**.

65 % van de kosten worden terugbetaald door de Brusselse overheid via het IWOIB, **70 %** voor middelgrote ondernemingen en **80 %** voor kleine ondernemingen. De onderzoeker kan slechts één keer in zijn carrière onder dit regime vallen.

De onderzoeker realiseert een **stage, gelijk aan de duur van minimum de helft van zijn contract** (6 tot 12 maanden), in een universiteit of onderzoeksinstituut. Deze instellingen dienen niet uitsluitend in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gelokaliseerd te zijn. De gastinstelling ontvangt hiervoor een som van **5000 €** per semester. In onderlinge afspraak tussen de begunstigden en de gastinstellingen kunnen bijkomende middelen voorzien worden voor de kennisinstelling.

De stage dient een **reële kennistransfer** tot stand te laten komen. Iedere 6 maanden dient een **stand van zaken** van de werkzaamheden met een overzicht van de vooruitgang en kopieën van de uitbetaalde loonfiches worden doorgestuurd naar het IWOIB.

Instellingen, zoals collectieve centra of sectororganisaties, kunnen als derde partij bij een onderzoeksproject betrokken worden indien dit een meerwaarde levert.

2. Doctoraatsstudent – IRISDOC / Prigogine-programma

Begunstigde

Ondernemingen, groepen van ondernemingen of collectieve centra ("centra De Grootte") **OF universiteiten of hogescholen met het peterschap van universiteiten**, die gevestigd zijn in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, kunnen genieten van steun in het kader van dit nieuwe programma. De definities van de ordonnantie zijn van toepassing.

Procedure

De potentiële begunstigten kunnen tweemaal per jaar een project indienen in het kader van een **projectoproep** die de Minister, bevoegd voor Wetenschappelijk Onderzoek, zal uitschrijven. Deze projectoproep is aangepast aan de academische kalender.

Het **IWOIB** organiseert de beoordeling van de projectaanvragen. Een **begeleidingscomité**, samengesteld uit o.m. leden van de academische en de bedrijfswereld, stelt per ingediend dossier een advies op voor de Minister met het oog op de eventuele financiering ervan.

- Begunstigde ondernemingen, groepen van ondernemingen of collectieve centra

Prioriteit bij de toekenning van de steun gaat naar ondernemingen en groepen van ondernemingen, alsook naar samenwerkingsverbanden met kennisinstellingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Een belangrijk aandachtspunt voor het begeleidingscomité is de tijd besteed in het bedrijf.

- Begunstigde universiteiten of hogescholen met het peterschap van universiteiten

De toekenning van de steun gaat exclusief naar samenwerkingsverbanden met ondernemingen, groepen van ondernemingen en collectieve centra die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn gevestigd. Een belangrijk aandachtspunt voor het begeleidingscomité is de tijd besteed in het bedrijf.

Overeenkomst

Een **bindende samenwerkingsovereenkomst** wordt afgesloten tussen de onderneming(en)/collectieve centra, de Brusselse overheid, de universiteit/hogeschool en de doctoraatsstudent. Deze overeenkomst definieert o.m. de aanwervingsmodaliteiten van de doctoraatsstudent, de tijd die zal besteed worden in het bedrijf en de universiteit/hogeschool, de vertrouwelijkheid van de onderzoeksresultaten, de exploitatie van de onderzoeksresultaten, het publicatierecht en de verdeling van de werkingskosten. In dit kader dient ook gekeken worden naar het verdere verloop van de werkzaamheden als in Vlaanderen (Baekelandt) en Wallonië. Hierin kunnen eveneens extra voorwaarden inzake toegang tot infrastructuur, respect van interne reglementen, verzekeringen e.a. worden gespecificeerd.

Alle punten rond intellectuele eigendom en vertrouwelijkheid van onderzoeksresultaten moeten voor de start van het doctoraat worden uitgeklaard tussen de betrokken partijen. Intellectuele eigendomsrechten en vertrouwelijkheid mogen geen reden zijn voor uitstel of aflasten van de verdediging van het doctoraat.

De betrokken partijen engageren zich voor de volledige duur van het contract en zullen hiervoor voldoende tijd en middelen vrijmaken. Bij de indiening van het dossier zal een **intentieverklaring** tussen alle betrokken partijen worden ingediend, op basis waarvan het begeleidingscomité zijn standpunt zal bepalen. Deze intentieverklaring is de voorloper van de samenwerkingsovereenkomst en definieert zo goed als mogelijk alle aspecten van de samenwerking.

Modaliteiten

Een doctoraatsstudent wordt door de begunstigde(n) aangeworven op basis van een voltijds contract van **4 jaar**.

De tussenkomstpercentages van de herziene ordonnantie zijn hier van toepassing.

Indien de onderneming, groep van ondernemingen of collectief centrum begunstigde is, en hiervoor samen een dossier indient met een universiteit of hogeschool, dan worden **65 % van de kosten** terugbetaald door de Brusselse overheid via het IWOIB, **70 %** voor middelgrote ondernemingen en **80 %** voor kleine ondernemingen.

Indien de universiteit begunstigde is, worden **100 %** van de kosten terugbetaald door de Brusselse overheid via het IWOIB.

Het bedrijf reikt een onderwerp aan dat past binnen zijn innovatiestrategie. Dit wordt bijgestuurd vanuit een onderzoeksperspectief door de universiteit waar een lid van het Zelfstandig Academisch Personeel als promotor optreedt.

Instellingen, zoals collectieve centra of sectororganisaties, kunnen als derde partij bij een doctoraatsproject betrokken worden indien dit een meerwaarde levert.

De doctoraatsstudent, die het programma volgt van de universiteit waar hij is ingeschreven, realiseert een onderzoeksproject in samenwerking met het bedrijf en de universiteit.

De doctoraatsstudent wordt begeleid door **twee supervisors**: een universitaire promotor en een mentor van het bedrijf. Hij of zij verdeelt zijn of haar tijd tussen de universiteit / hogeschool en de onderneming en zal in principe **minstens 50% van de tijd doorbrengen in het bedrijf**, tenzij de partijen hiervan afwijken in de samenwerkingsovereenkomst. De kennisinstellingen dienen niet uitsluitend in het Brussels Gewest gelokaliseerd te zijn.

Een **opvolgingscomité**, waarin de onderneming(en) /collectieve centra en de universiteit / hogeschool aanwezig zijn, zal het project permanent opvolgen en bijsturen daar waar nodig. Deze komst minstens 1 maal iedere 6 maanden samen.

Iedere 6 maanden dient een **stand van zaken** van de werkzaamheden met een overzicht van de vooruitgang en kopies van de uitbetaalde loonfiches worden doorgestuurd naar het IWOIB.

Na 2 jaar onderzoek zal een grondige **evaluatie** plaatsvinden waarbij een tussentijds verslag zal worden opgemaakt. Op dat moment kan het comité beslissen de werkzaamheden grondig te herbekijken, en in het uiterste geval, stop te zetten. In functie van de naleving van de voorwaarden voorzien in de samenwerkingsovereenkomst of mogelijke conflicten tussen de partijen kan de overheid na 2 jaar een beslissing nemen over de voortzetting van de steun. Hetzelfde schema als Prospective Research for Brussels, contract van 2 jaar verlengbaar met 2 bijkomende jaren, wordt hier gevolgd.

De universiteit is verantwoordelijk voor de **beoordeling** van het doctoraatsonderzoek en kent het doctoraat toe na het neerleggen van een proefschrift en het succesvol verdedigen in openbare zitting. Dit dient conform te verlopen met het doctoraatsreglement van de universiteit. Dit reglement zal worden toegevoegd aan de overeenkomst.

De examencommissie wordt aangesteld door de universiteit en bevat bij voorkeur één lid uit de bedrijfswereld met onderzoekservaring in het specifieke domein, in casu de onderneming in kwestie. De onderneming kan zich niet verzetten tegen de verdediging van het doctoraat.

✱

